

סיכום שיעור

כסף כמוסכמה חברתית

- **כסף כמוסכמה חברתית:** לשטר נייר או למטבע אין ערך פיזי אמיתי בפני עצמו (בניגוד לזהב, למשל). הערך שלו נובע אך ורק מכך שאנחנו, כחברה, החלטנו שהוא שווה משהו, ומכך שקיים **אמון** הדדי במערכת הכלכלית.
- **"חוק המזומן":** חוק מדינה המגביל את היכולת לשלם בסכומים גבוהים במזומן (למשל, בעת רכישת מוצרים יקרים כמו מקרר).
 - **הטיעונים בעד החוק:** הגנה על הכלכלה, מניעת פשיעה וצמצום ה"הון השחור".
 - **הטיעונים נגד החוק:** פגיעה בחופש הפרט ובפרטיות, ויצירת קושי נגישות לאוכלוסיות חלשות.
- **הקשר בין כסף לערכים:** ערך הוא עיקרון המנחה מה ראוי ומה פסול בחברה. לכל אדם יש "סולם ערכים" אישי (כגון יושר, הגינות, חברות, אחריות או הישגיות) והוא משפיע ישירות על קבלת ההחלטות והדילמות הפיננסיות שלנו (איך נבחר להרוויח, לבזבז או לתרום את כספנו).
- **השטר כטקסט תרבותי ולאומי:** שטרות הכסף של המדינה אינם רק אמצעי תשלום, אלא משקפים פסיפס תרבותי והיסטורי. דרך ניתוח המאפיינים שלהם ניתן ללמוד על ערכי החברה:
 - **הדמויות והסמלים:** מבטאים זהות לאומית, מורשת ותרומה לתרבות או למדע.
 - **השפות בשטר:** משקפות את המבנה החברתי והתרבותי בישראל.
 - **סימני ביטחון:** נועדו למנוע זיופים ולשמור על **האמון** – שהוא הבסיס המרכזי למוסכמה החברתית של הכסף.
- **מושגים וביטויים היסטוריים:**
 - **בצע כסף:** מקורו בהיסטוריה הקדומה שבה היו חותכים ("בוצעים") חתיכות מתכת כדי לשמש כאמצעי תשלום.
 - **בנק:** מגיע מהמילה Bench (ספסל) – המקום הפיזי עליו ישבו וביצעו את עסקאות החליפין הראשונות.
 - **ערך נומינלי מול ערך ריאלי:** הבחנה בין הערך הנקוב הכתוב על גבי השטר לבין השווי האמיתי שלו ככוח קנייה בשוק.

